

Giriş

Tarihten Günümüze Kur'an İlimleri ve Tefsir Usûlü başlıklı bu çalışmamız 18-23 Ağustos 2008 tarihleri arasında İstanbul'da Kur'an ve Tefsir Akademisi çatısı altında düzenlemiş olduğumuz ilk akademik toplantıda sunulan tebliğlerin derlenmesinden oluşmaktadır.

Geleneğimizdeki “*usulsüz vusûl olmaz*” ve “*kem âlât ile kemâlât olmaz*” vecizelerinden hareketle, bu ilk çalışmamızda “usûl” problemine öncelik verilmiş ve Kur'an'ı anlama yöntemlerinin klasikleşmiş adı olan olan “Ulûmu'l-Kur'an” ve “Tefsir Usûlü” alanları yuvarlak masaya yatırılmıştır. Böylece, bir taraftan “*tefsirin usulü yoktur*” iddiası sorgulanırken, öte yandan da günümüze kadar gelmiş literatürün anlamlandırılması çabasına girilmiştir. Klasik dönemdeki ilk eserlerin tanıtımından “Ulûmu'l-Kur'an” ve “tefsir usûlü” terkiplerinin kavramsal boyutlarına; bir metodoloji olup olmadıkları iddialarından fıkıh usûlünden etkilenip etkilenmediğine kadar, ilgili tüm alanlarla ilgili tebliğler sunulmuş; müzakereler yapılmıştır. Takdir edilir ki, belirli bir usûl/yöntem çerçevesinde yapılan eylemlerin başarısı çok daha yüksek olur. Bu bakış açısıyla, Kur'an'ın pratik yorumlanmasından önce, Ulûmu'l-Kur'an'ın malzeme birikimi ve tefsir usulünün metodik kurgusu göz önüne alınarak bütün parametreleriyle sorgulanmış; modern yöntemlerin bu iki alana göre konumu tartışılmıştır. Bütün bu çabalar sonucunda 2008 yılındaki tüm gayretler bu kitabın ortaya çıkmasına sebep olmuştur.

Kur'an ve Tefsir Akademisi başlığı ile yürütmeye çalıştığımız bu programın başlıca hedeflerinden biri Akademi vesilesiyle Kur'an ve tefsir alanında özel bir konu çerçevesinde tebliğ ve müzakereleriyle derinleşmek, elde edilen verileri kitaplaştırmak suretiyle Kur'an araştırmalarına katkıda bulunmaktır. İşte bu elimizdeki eser ile buna ulaşmış olduk. Bu programımızın ana hedeflerinden biridir. Fakat bizzat bu programın en önemli hedeflerinden biri Türkiye'de Kur'an ve tefsir üzerine araştırmalar yürüten genç akademisyenlerin akademik çalışmalarını teşvik etmek ve desteklemek ve bu hedef çerçevesinde genç akademisyenleri alanın tecrübeli isimleri ile bir araya getirip bilgi ve tecrübelerinin genç nesle aktarımını sağlamaktır. Programda dolayısıyla elimizdeki bu eserde bir kısmı doktora yazım aşamasında olan genç akademisyenlerin çalışmalarını da bulacaksınız. Bu Kur'an ve Tefsir Akademisi için ayrı bir gurur vesilesidir.

Akademinin bu çalışmadaki bir başka gurur vesilesi disiplinler arası bir yaklaşıma sahip olmasıdır. Nitekim programın ana konusu Kur'an ilimleri ve Tefsir usulü çerçevesinde kalmak şartıyla, Kur'an ve Tefsir ilmine yönelik diğer disiplinlerin katkılarına da yer verilmiş olduğu katılımcı profilimizden de anlaşılacaktır. Bu çerçevede Kur'an ve Tefsir çalışmalarına sadece Hadis, Kelam, İslam Hukuk usulü ve Tasavvuf gibi Temel İslam Bilimlerinin diğer dallarından değil Din bilimlerinden Dinler Tarihi, Din Sosyolojisi ve Felsefe alanlarındaki çalışmaların da yer alması teşvik edilmiş ve bunda da nispeten başarılı olunmuştur. Zira bu tür disiplinler arası çalışmalar akademiye renk katmakla kalmayacak doğrudan Kur'an ve Tefsir alanında çalışma yürüten akademisyenlere de çalışmalarında yeni ufuklar açacaktır.

Eserin ortaya çıkmasında önemli paya sahip olan bu program tebliğlerin sunulduğu mini bir sempozyum olarak değerlendirilebilir. Tefsir Anabilim dalı ile öteki anabilim dalları akademisyenlerini kaynaştıran interdisipliner küçük bir kurultay olarak da görülebilir. Belli bir konuyu çözüme kavuşturma amaçlı bir çalıştay da denebilir. Ama asıl önemlisi bu programın genç akademisyenlerle tecrübeli akademisyenleri buluşturan bir akademi olmasını hedefledik. Böyle kalması ve devam etmesi samimi bir temennimizdir.

Kur'an ve Tefsir Akademisi programı birkaç meslektaşımız ve hocamız ile bir araya gelip "ilmi müzakere"de bulunmayı hedeflediğimiz mütevazı bir program olarak tasarlanmıştı. Fakat İlim Yayma Vakfı programı sahiplendi. Kendi binasındaki salonu ve programı icra edeceğimiz toplantı odasını yeniledi. Programın tüm maddi giderlerini üstlendi Bu yüzden İlim Yayma Vakfı programı-

mızın standartlarının yükselmesine birinci dereceden bir etken olmuştur. Bu vesile ile İlim Yayma Vakfı yetkililerinden sayın Yücel Çelikkbilek, Mustafa Uğur, Sabri Özpala İsmet Ağan beyefendiler başta olmak üzere tüm yöneticilerine ve mütevellî heyetine akademi tertip heyeti ve tüm katılımcılar adına şükranlarımı sunuyorum, bu vesile ile vakfa maddi-manevi destekleri olanları hayır dua ile anıyorum. İlaveten İstanbul Büyükşehir, Fatih ve Eminönü belediyelerine programımıza katkılarından dolayı teşekkür ediyorum. Ayrıca Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı Sayın Prof. Dr. Raşit Küçük hocamızın programa verdiği manevi desteği de burada şükranla anıyorum.

Programımızın standartlarını yükselten diğer bir önemli etken ise hocalarımızın destekleri ve genç akademisyen arkadaşlarımızın programımıza gösterdiği yoğun ilgidir. Bu vesileyle programın daha ilk başlangıcında çalışmamıza desteklerini bizzat akademik katkıları ile teyid eden Prof. Dr. Mevlüt Güngör, Prof. Dr. Ömer Dumlu, Prof. Dr. Zeki Duman, Prof. Dr. Lütfullah Cebeci, Prof. Dr. Said Şimşek ve Prof. Dr. Ali Bakkal hocalarımıza teşekkürü bir borç biliriz.

Burada kendi adıma tertip heyetindeki arkadaşlarımı da unutmamam gerekiyor. Tertip heyetimizden Dr. Necmettin Gökkır ve Dr. Necdet Yılmaz Beyler devamlı diyalog halinde programımızın hem akademik hem de lojistik tarafıyla yakından ilgilendiler. Doç Dr. Ömer Kara tebliğlerin sistemli bir şekilde programlanmasında çok önemli bir rol üstlendi. Gerek Doç. Dr. Ömer Kara Bey gerekse Dr. Muhammed Abay Bey'in baştan beri uyumlu bir fikir teatisi içinde olup programın son halini almasında katkıları büyüktür. Ali Bulut Bey'in programın ilk taslağı oluşurken sağladığı katkılar bizim için değerlidir. Tertip heyetindeki tüm arkadaşlarıma teşekkür ediyorum. Gerek program gerekse elimizdeki bu çalışma ortak bir gayretin ve birlikteliğin eseridir.

Gayret bizden, tevfik Cenâb-ı Allah'tandır.

Editörler adına
Doç. Dr. Bilal GÖKKIR